

Національний
банк України

Тенденції банківського сектору

VIII Annual International Conference
“UKRAINE: TRADE FINANCE 2021”

11 листопада 2021 року

Головне

- Українська банківська система пристойно пройшла випробування коронакризою, залишилася надійною та стабільною
- Спостерігається подальше стрімке зростання кредитного портфеля – як бізнесу, так і населенню
- Якість нових кредитів прийнятна, а їх зростання дозволяє знижувати успадковано високу частку NPL. Державні банки продовжують списувати непрацюючі кредити
- У III кварталі гривневі кошти фізосіб на вимогу скоротилися вперше від початку коронакризи, лише строкові продовжували зростати
- Здешевлення фондування банків призупинилося, а ставки за кредитами поволі йдуть вгору, процентна маржа банків зростає
- Зростання процентних та комісійних доходів та нижчі відрахування у резерви забезпечили істотне зростання прибутку сектору
- Наявний запас капіталу банків та поточна прибутковість дають змогу НБУ продовжувати заплановане впровадження Базельських рекомендацій, зокрема в частині вимог до капіталу

Фінансова система впевнено пройшла коронакризу

Індекс фінансового стресу

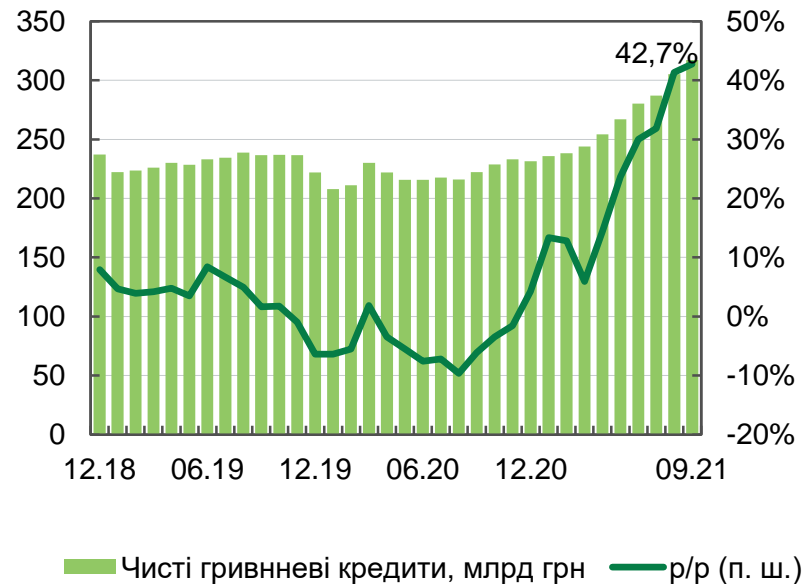

Джерело: НБУ.

- Індекс фінансового стресу залишається на низькому рівні відносно кризових періодів

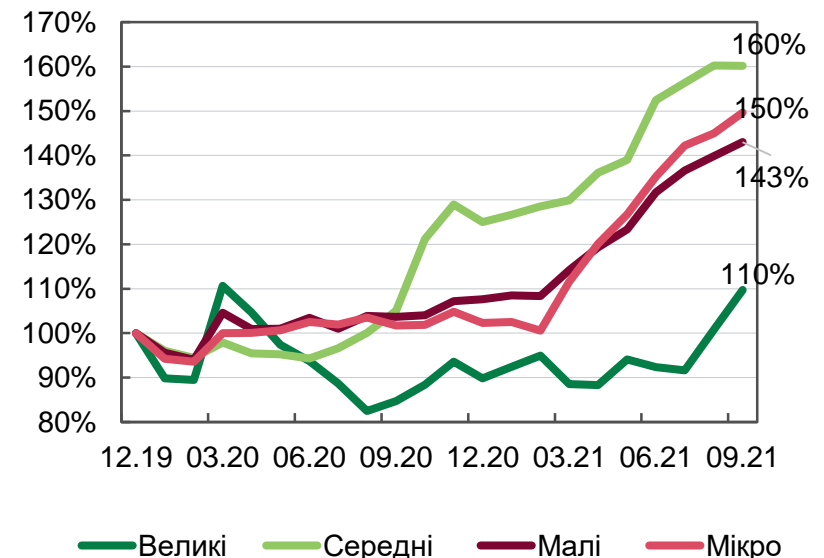
Банки активно нарощують гривневе кредитування бізнесу

Чисті гривневі кредити суб'єктам господарювання

Джерело: НБУ, у банках, платоспроможних на 01.10.21.

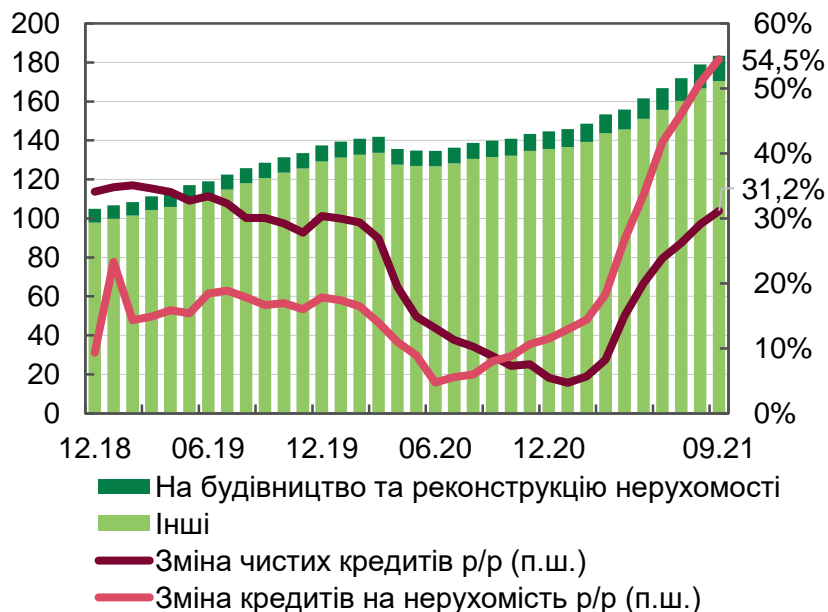
Чисті гривневі кредити суб'єктам господарювання, 2019=100%

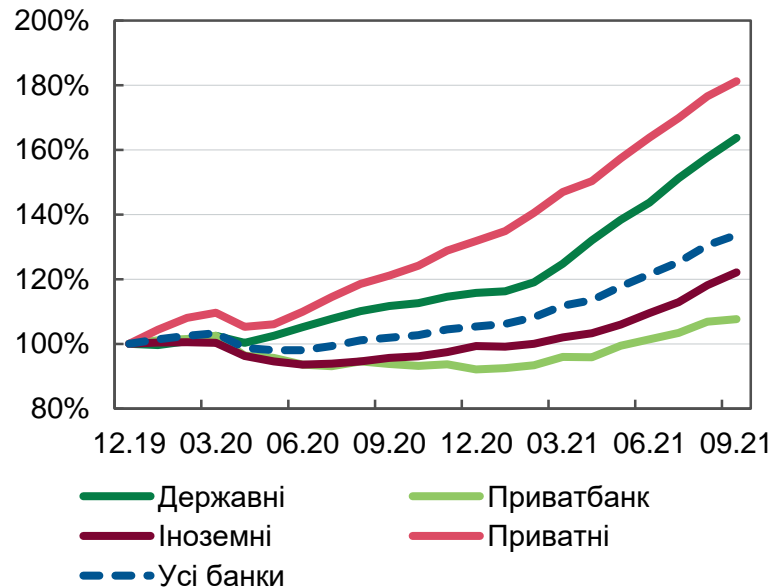
- Темпи зростання гривневого корпоративного кредитування перевищують 40%. Зростання рівномірне серед груп банків.
- Усі категорії кредитів за розміром підприємства зростали. Головні фактори: зниження ставок та відновлення економіки.
- Кредити МСБ – вищими темпами, ніж кредити великому бізнесу. Урядова програма "5-7-9" також була помітним чинником зростання кредитування.

Темпи роздрібного кредитування повертаються до докризових

Чисті гривневі кредити фізичним особам, млрд грн

Чисті гривневі кредити фізичним особам, 2019 = 100%

Джерело: НБУ, у банках, платоспроможних на 01.10.21.

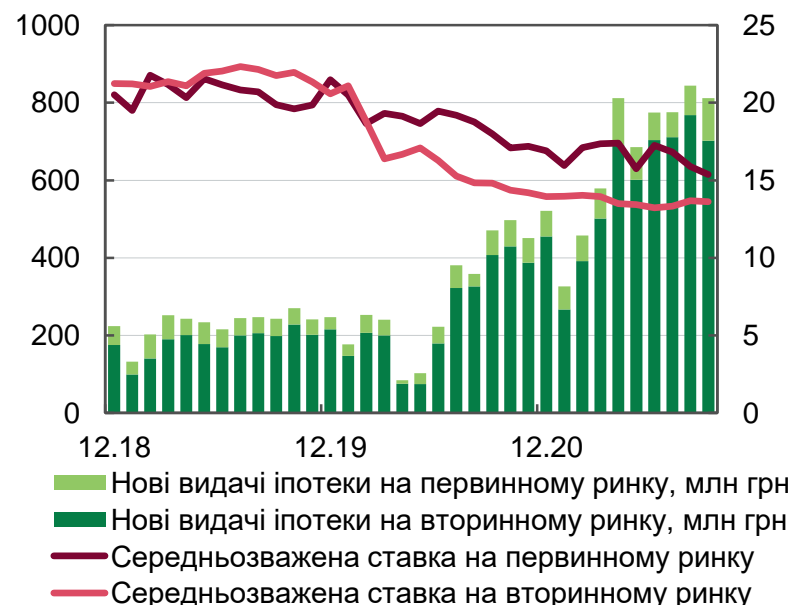
- Зростання чистих роздрібних кредитів у гривні – понад 30% у річному вимірі
- Лідери у 2021 році – вітчизняні приватні та державні банки, крім Приватбанку
- Понад рік кредити на придбання нерухомості зростають швидше, ніж споживчі. Основна причина – зростання практично з нуля (відношення обсягу іпотеки до ВВП <1%)

Іпотечне кредитування б'є рекорди

Нові іпотечні кредити фізичним особам та їх вартість, у тому числі в рамках програми

Нові іпотечні кредити фізичним особам та їх вартість, за секторами ринку нерухомості

Джерело: дані банків*, Фонд розвитку підприємництва.

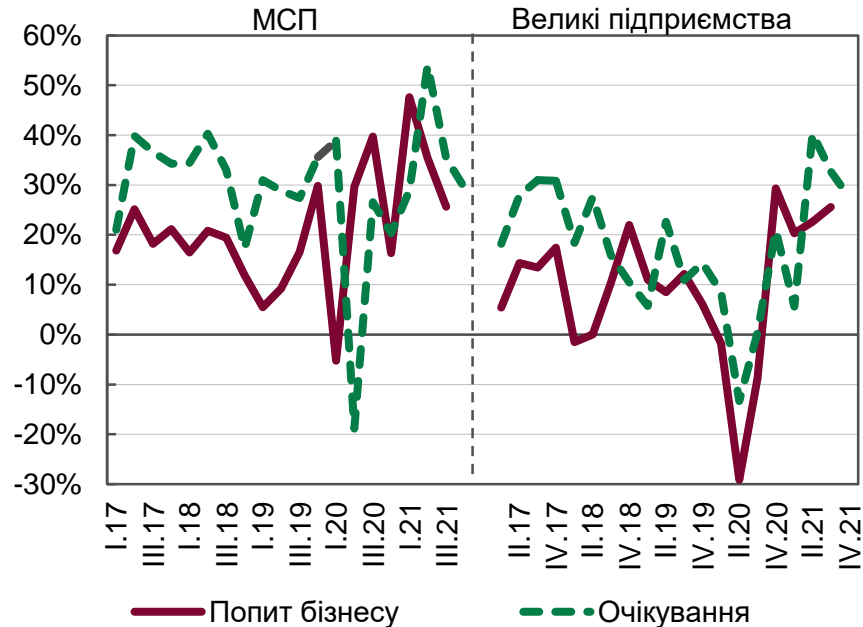
*Самооцінка власних іпотечних портфелів банками, і не є офіційною статистикою НБУ.

Джерело: дані банків*.

- У січні-вересні обсяг нової іпотеки майже потроївся відносно попереднього року
- Головні причини: зниження ставок та робота програми «доступна іпотека 7%» у березні-вересні 2021
- Через неврегульованість первинного ринку, банки майже не кредитують купівлю житла в новобудовах: майже 90% нової іпотеки в 2021 – на вторинне житло

Кредитний попит з боку клієнтів є високим ...

Зміна кредитного попиту корпоративного сектору (баланс відповідей*)

Зміна кредитного попиту домогосподарств (баланс відповідей*)

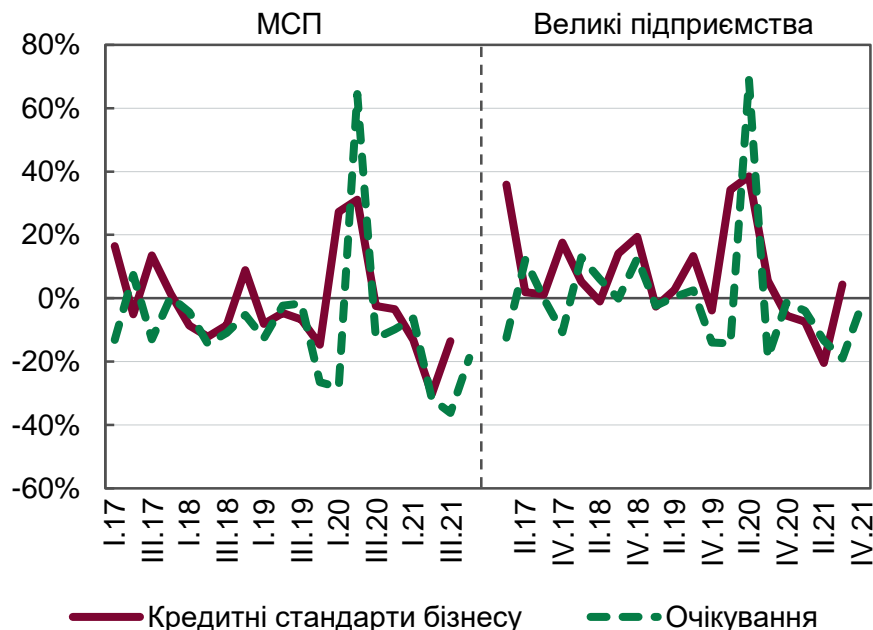

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту.
Джерело: Опитування про умови банківського кредитування.

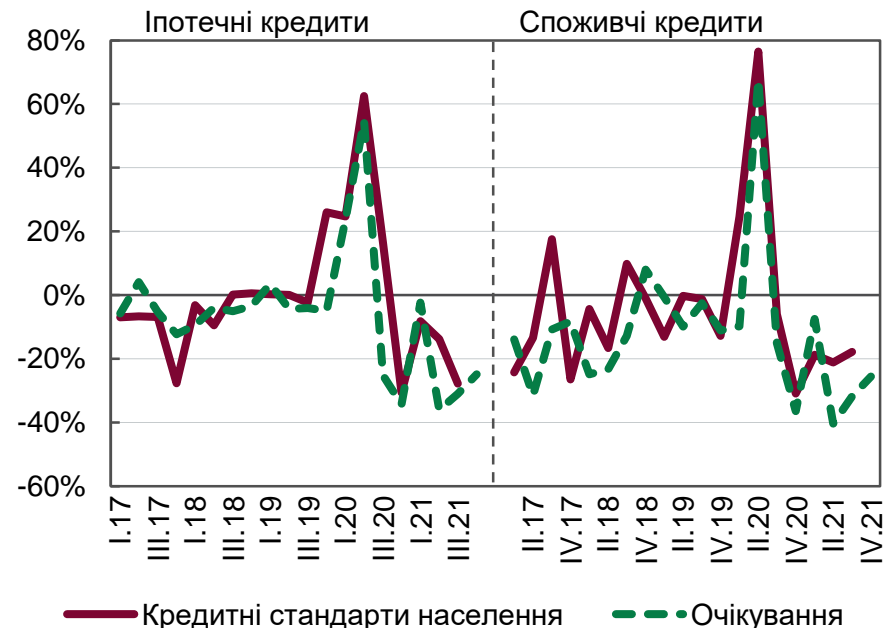
- Банки вказують на зростання попиту на кредити домогосподарствам та корпораціям уже рік поспіль. Він різко знизився на початку коронакризи, але швидко відновився
- Оцінки зростання попиту клієнтів на кредити МСП та іпотеку – найвищий за час опитувань

... і банки готові його задовольнити

Зміна кредитних стандартів корпоративного сектору (баланс відповідей*)

Зміна кредитних стандартів домогосподарств (баланс відповідей*)

* Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок..

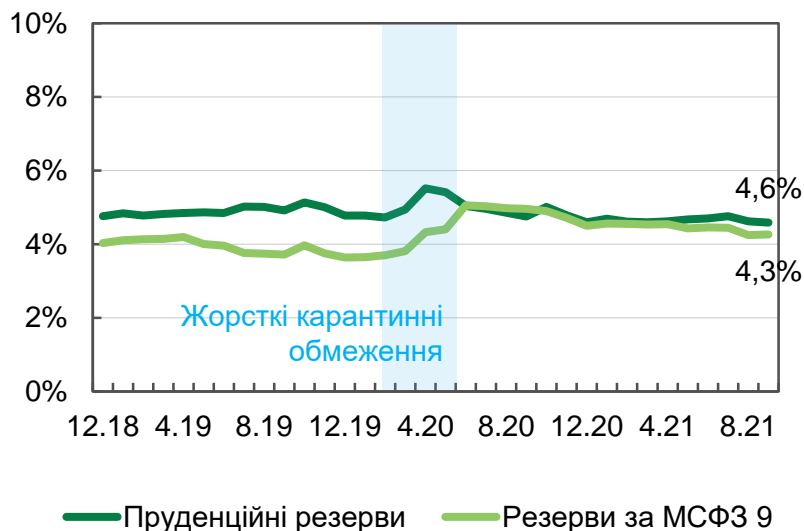
Джерело: Опитування про умови банківського кредитування.

- Банки пом'якшували стандарти кредитування протягом року. Цьому сприяли переважно посилення конкуренції з іншими банками та кращі очікування економічної активності
- П'ять кварталів поспіль банки наголошують на зростанні рівня схвалення заявок на кредити бізнесу

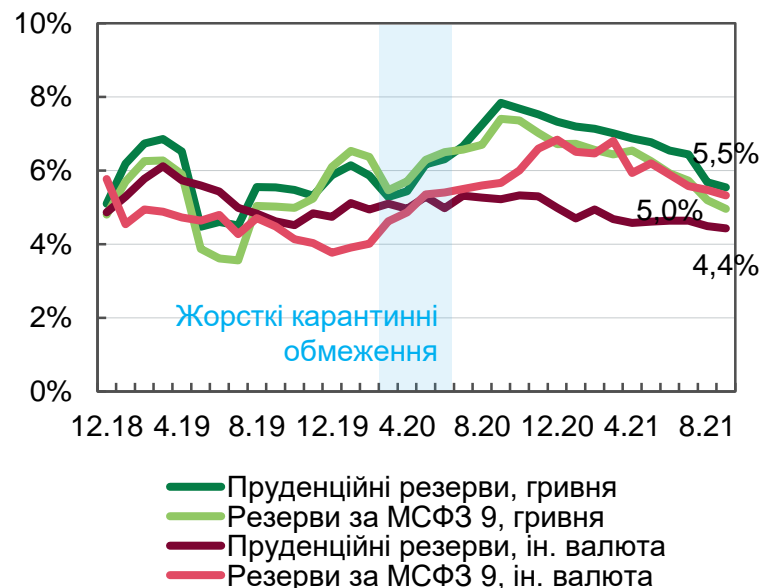

Резервування працюючих кредитів поволі знижується

Покриття резервами працюючих гривневих кредитів населення

Покриття резервами працюючих кредитів суб'єктів господарювання

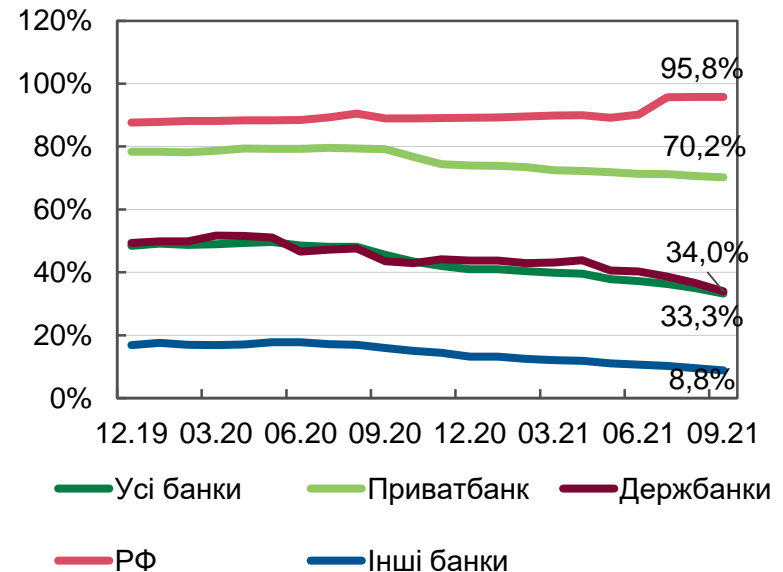
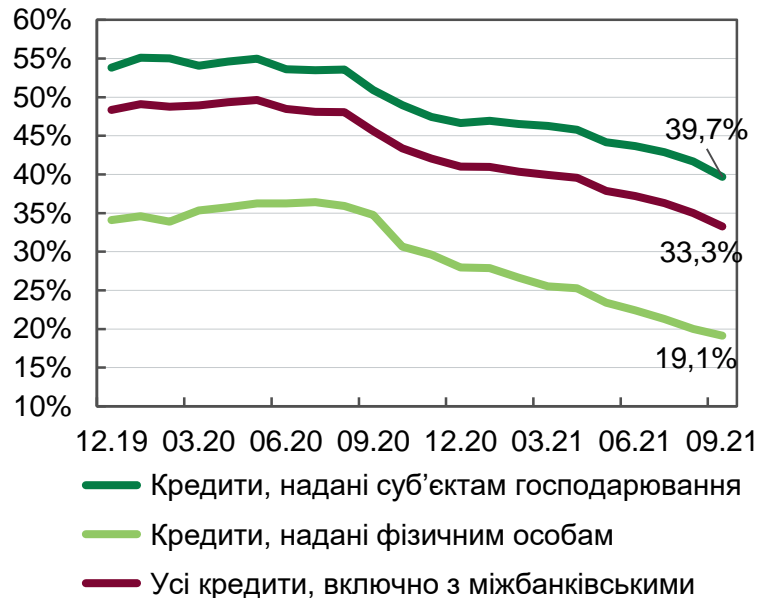

Усі банки включно із неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань.
Джерело: НБУ.

- Покриття фінансовими резервами працюючих кредитів населення після різкого зростання під час кризи поступово знижується
- Після стрімкого зростання у 2020 році фінансові резерви за валютними бізнес-кредитами все ще високі

Зростання кредитування покращило якість портфелів банків

Частка непрацюючих кредитів у портфелях банків

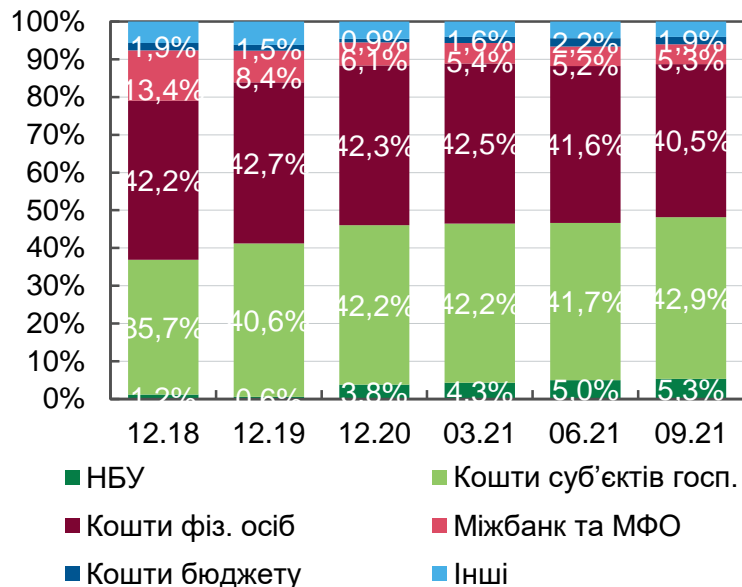

Усі банки, включно із неплатоспроможними; без позабалансових зобов'язань.
Джерело: НБУ.

- Частка NPL знизилася до 33% у вересні 2021 року в результаті активізації кредитування та списання зарезервованих непрацюючих кредитів
- Коефіцієнт покриття NPL (усі резерви під збитки за кредитами / NPL) становив на кінець вересня 2021 року найвищі в історії 99%

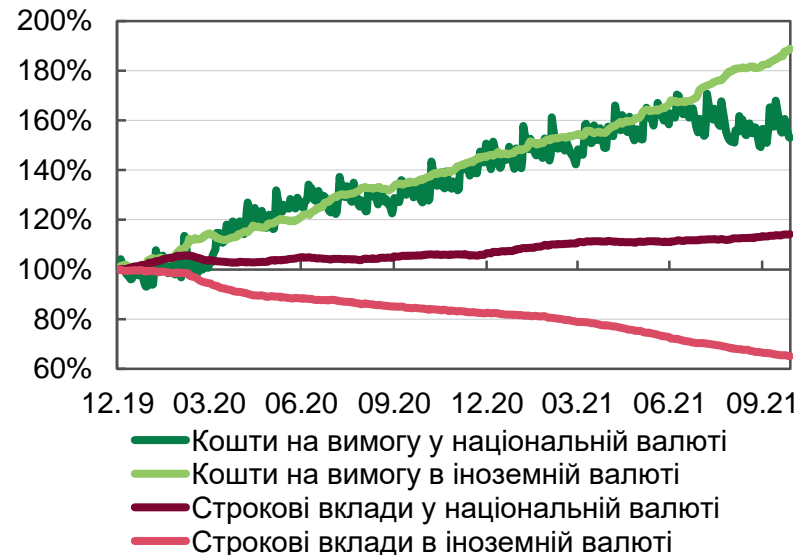
У структурі банківського фондування надалі переважають депозити

Структура зобов'язань

Джерело: НБУ.

Кошти фізичних осіб, грудень 2019 = 100%

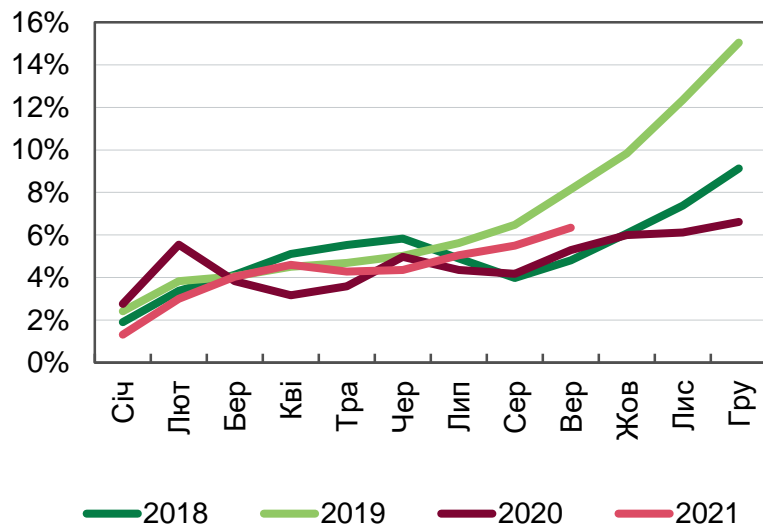

У банках, платоспроможних на 01.10.21, щоденні дані.

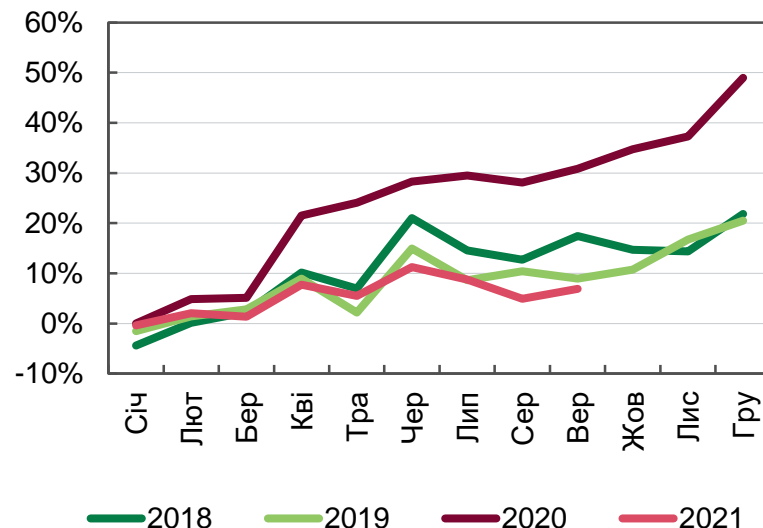
- Частка коштів фізичних осіб та корпорацій у зобов'язаннях банків становила 83% на кінець вересня 2021
- Станом на кінець вересня 2021 року гривневі кошти населення зросли на 15% р/р, валютні – практично не змінилися (у доларовому еквіваленті)

Динаміка коштів фізосіб на вимогу виходить на звичну траєкторію

Зміна гривневих коштів фізичних осіб до початку відповідного року
Строкові

На вимогу

Джерело: НБУ, у банках, платоспроможних на 01.10.21.

- Як і в інших країнах, кошти населення на вимогу прискорено зростали під час кризи
- Зі зростанням споживчих витрат у липні-серпні 2021 року кошти фізосіб на вимогу скоротилися
- Строкові гривневі депозити у 2021 році стабільно зростали

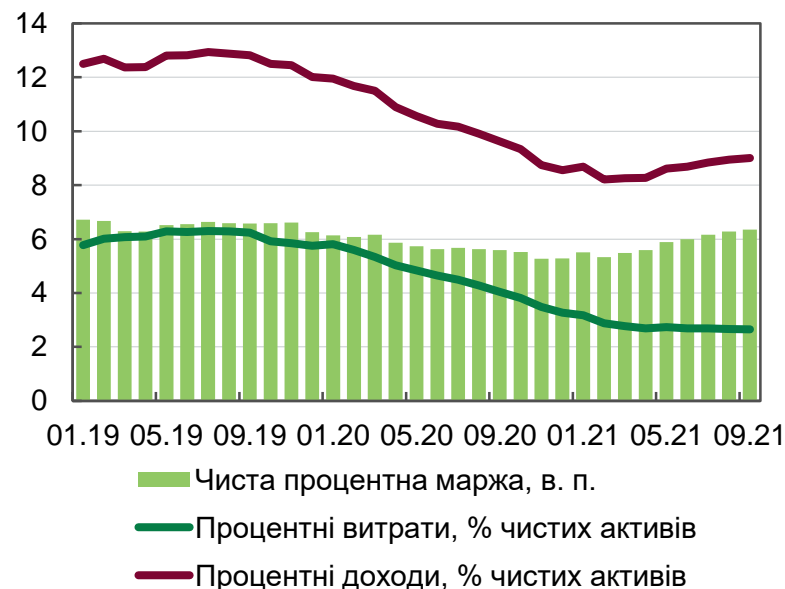
Процентна маржа зростала у 2021 через здорожчання активів

Вартість нових строкових депозитів фізосіб, кредитів суб'єктам господарювання у гривні та облікова ставка НБУ, % річних*

* Без кредитів овердрафт.
Джерело: НБУ.

Процентна маржа банків

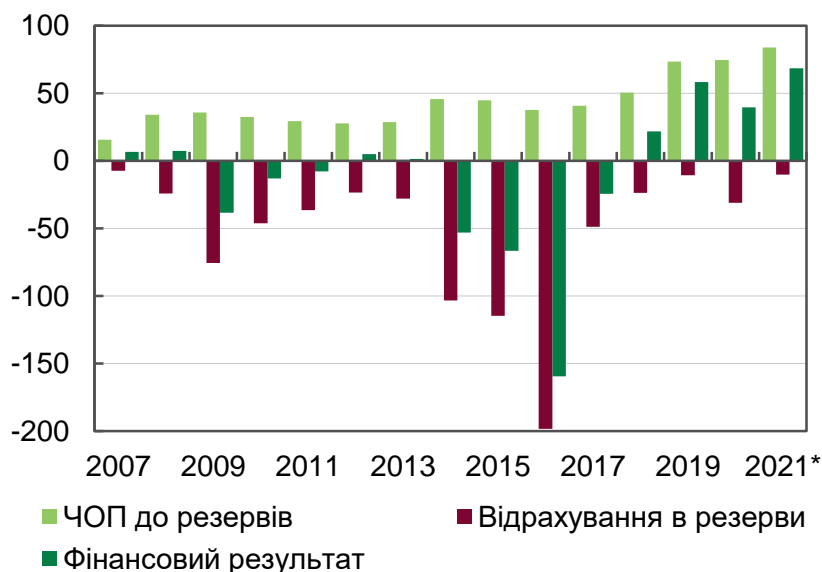
* Плинна за звітний місяць та два попередніх. Розраховано як співвідношення процентних витрат та доходів до середнього обсягу чистих процентних активів. У банках, платоспроможних на звітну дату.

Джерело: НБУ.

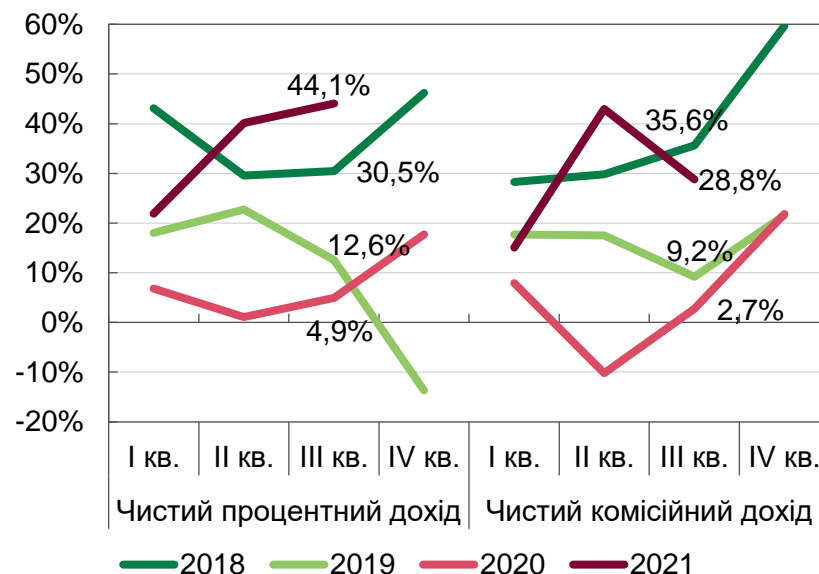
- У 2021 році НБУ чотири рази підвищував ключову ставку, у вересні – до 8.5%.

Операційна ефективність висока ...

Фінансові результати сектору та відрахування в резерви, млрд грн

Зміна чистого процентного та комісійного доходів, р/р

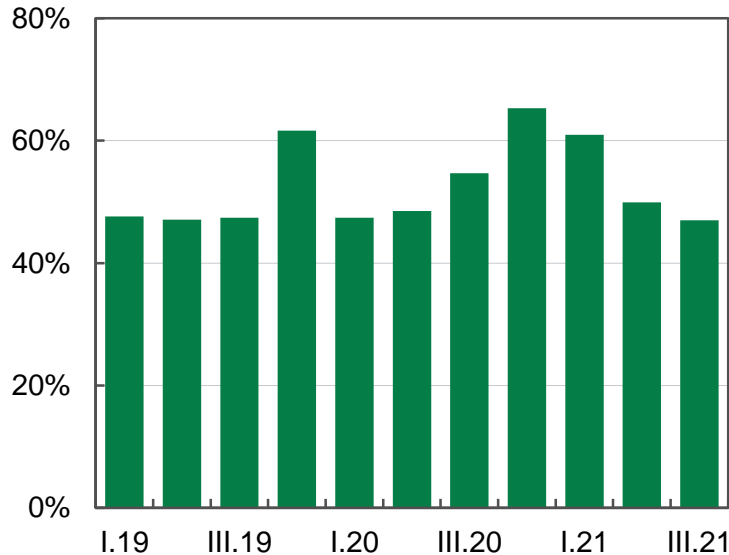

*За 9 місяців, приведені до річних значень. ЧОП – чистий операційний прибуток до відрахувань у резерви
Джерело: НБУ.

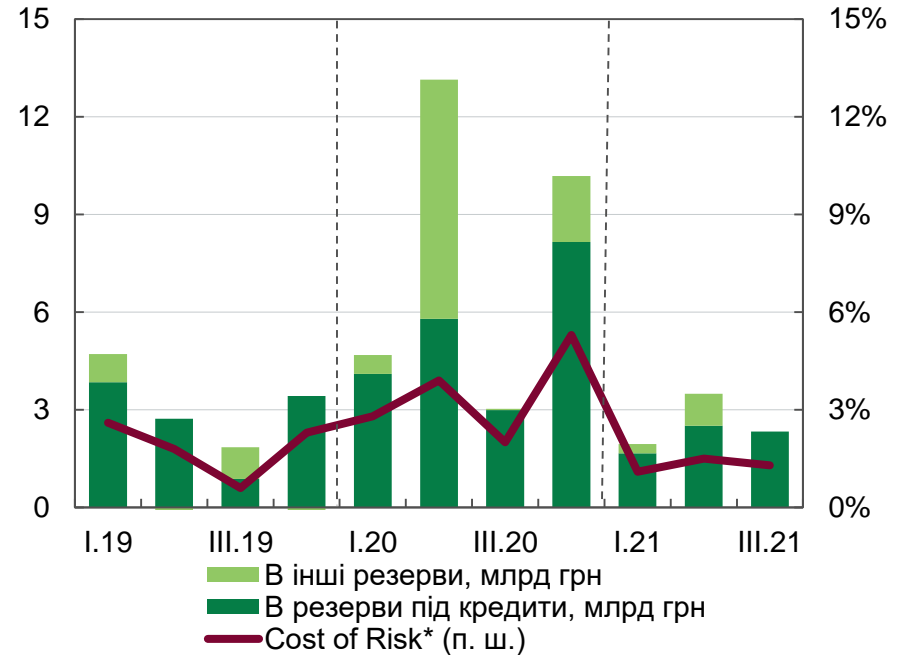
- Прибуток банків порівняно з попереднім роком зріс на 36.7% до 51.4 млрд грн – це більше ніж у докризовий 2019 рік.
- У III кварталі 2021 року чистий процентний дохід зріс на 44.1% р/р, чистий комісійний дохід на 28.5% р/р.

... а відрахування в резерви помірні

Операційна ефективність (Cost-to-Income Ratio)

Відрахування в резерви та Cost of Risk

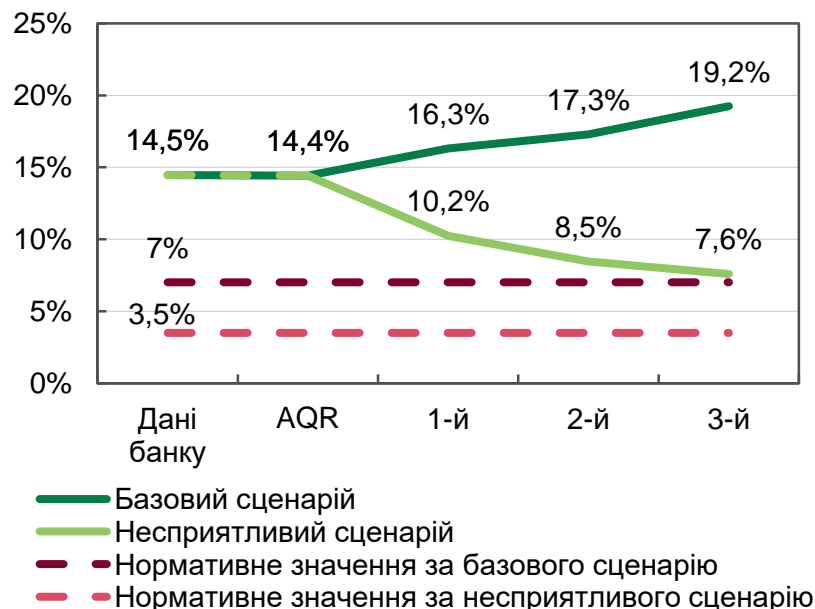

*Ануалізовані відрахування в резерви під кредити / чистий кредитний портфель
Джерело: НБУ.

- CIR за 9 місяців становив 51.8% порівняно з 50.1% торік, у III кварталі - 47.0% та 54.7% відповідно.
- Резерви під кредитні збитки банків скоротилися майже вдвічі.

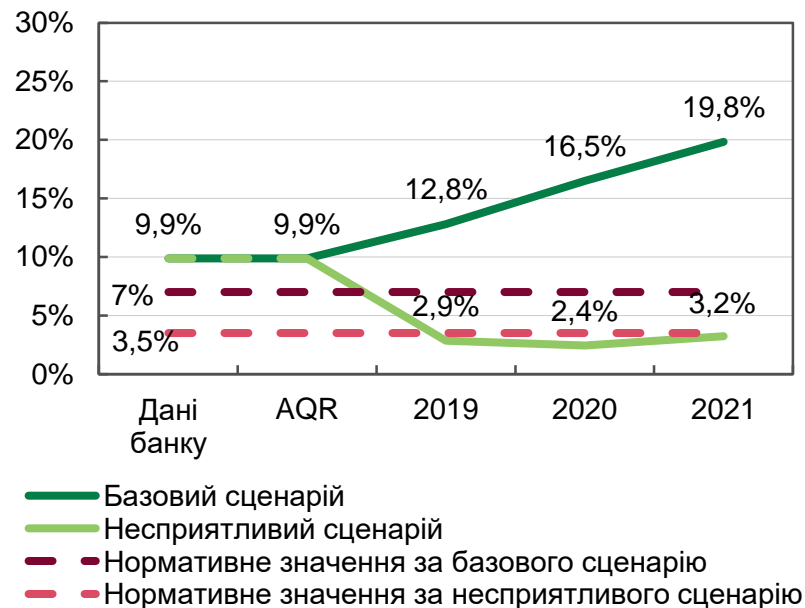
Банки в основному достатньо капіталізовані

Середньозважені оцінки нормативу достатності основного капіталу банків за результатами стрес-тесту у 2021 році

Джерело: НБУ

Середньозважені оцінки нормативу достатності основного капіталу банків за результатами стрес-тесту у 2019 році

- У несприятливому сценарії достатність основного капіталу банків зменшується на 6.8 в.п. у порівнянні з 7.5 в.п за результатами стрес-тестування 2019 року
- Потреба банків у капіталі складає 5.3 млрд грн (35.3 млрд в стрес-тесті 2019) за базовим сценарієм і 41.7 млрд грн (73.8 млрд в стрес-тесті 2019) за несприятливим сценарієм

План впровадження регуляторних вимог до банків

- Вирахування 50% вартості непрофільних активів (НПА) з основного капіталу;
- Включення 50% обсягу мінімального розміру операційного ризику до розрахунку нормативів достатності капіталу;
- Підвищення ваг ризику для незабезпечених споживчих кредитів до 150%;
- Встановлення індивідуальних підвищених нормативів капіталу (Pillar II)*

- Впровадження нової структури капіталу;
- Вирахування 100% вартості НПА з основного капіталу;
- Впровадження нормативу левериджу****

- Повне впровадження нормативу довгострокової ліквідності NSFR на рівні 100%;
- Оприлюднення графіка формування буферів капіталу

- Вирахування 75% вартості НПА з основного капіталу;
- Повне врахування вимог до капіталу під операційний та ринковий ризик до розрахунку нормативів достатності капіталу;
- Початок імплементації ILAAP***

* Потребують розробки відповідних нормативних актів НБУ
** Процес оцінки банками достатності внутрішнього капіталу

*** Процес оцінки банками достатності внутрішньої ліквідності
**** НБУ опрацьовується концепція впровадження та графік